

Verksamhetsberättelse 2023

Styrelsen för Ölands Naturskyddsförening (ÖN), krets av Svenska Naturskyddsföreningen, avger härmed följande **verksamhetsberättelse för år 2023**, sammanställd av Jan Herrmann.

Styrelse och andra uppdrag

Styrelsen har under året haft följande sammansättning: Jan Herrmann (ordförande och medlemsansvarig), Mattias Karlsson (vice ordförande), Stina Nilsson (sekreterare), Anders Leander (kassör och kontaktperson), Ida Hansson (ledamot), Kajsa Grebäck (ledamot) och Hanna Nicklasson (ersättare).

Interna förtroendeuppdrag/projektledare (adjungerade om ej i styrelsen):

Natur och Kultur-redaktör: Åsa Bodenmalm.

Krönikeredaktör: Börje Ekstam

Projekt Ängsskötsel: Lisa Tengö

Station Linné och Biologiska mångfaldens dag: Pav Johnsson

Strandinventering för Håll Sverige Rent: Bengt Andersson

Skolträdgårdsgrupp: Kajsa Grebäck, Ida Hansson och Annika Rosen

Fågelmatningen i Beijershamn: Staffan Arvegård

Naturafton: Liselotte Wetterstrand-Waldenström

Hemsidan: Stefan Svenaeus och Jan Herrmann

Facebook och intern IT-konsult: Urban Anjar och Börje Ekstam

Valberedning: Liselotte Wetterstrand Waldenström, Börje Ekstam och Kristina Kvamme

Externa uppdrag och representation:

Länsförbundets styrelse, från 14/5: Jan Herrmann ordinarie, Staffan Arvegård ersättare.

Länsstämman i Västervik 14/5, ombud: Staffan Arvegård, Kajsa Grebäck och Maria Wiell, den sistnämnda var även sekreterare på stämman. Även Jan Herrmann deltog, men som styrelseledamot.

Riksstämman i Västerås i juni: Ingen representation!

Station Linnés styrelse: Pav Johnsson.

Ölands vattenråd: Jan Herrmann ordinarie representant, Börje Ekstam ersättare.

Digitala versioner av kretsens protokoll och en del arbetsmaterial **arkiveras** i Naturkontakt:

<https://naturkontakt.naturskyddsforeningen.se/grupper/on-olands-naturskyddsforening/filebox/>

Revisorer

Under året har Elisabeth Engkvist och Anders Waldenström varit revisorer, med Anders Marell och Stefan Svenaeus som suppleanter.

Medlemsantal

Som medlemmar i Ölands Naturskyddsförening räknas medlemmar i Svenska Naturskyddsföreningen som är bosatta eller har sitt säte på Öland samt de som bor annorstädes men som valt att tillhöra kretsen. Vid utgången av året 2023 hade kretsen 663 (649) medlemmar, varav 468 (447) fullbetalande och 195 (202) familjemedlemmar

(föregående år inom parentes), alla siffror enligt en från Rikskansliet utskickad sammanställning. Vi ser alltså även i år en viss ökning på Öland, drygt 2 %, medan nästan alla andra kretsar i länet går bakåt, med upp till 7–8 %.

Vi har under senaste året infört en rutin där nya (fullbetalande) medlemmar under senaste kvartalet, oftast 10–15 personer, får ett välkomstbrev, uppgifterna hämtas från det centrala medlemsregistret Rutger. De får då diverse information om verksamheten och en förhoppning att vederbörande finner medlemskapet som en kick in i Ölands natur, och kanske kan tänka sig att arbeta aktivt i styrelsen eller andra verksamheter. Detta brukar leda till att några av dessa nya medlemmar sänder ett TACK!

Verksamhet

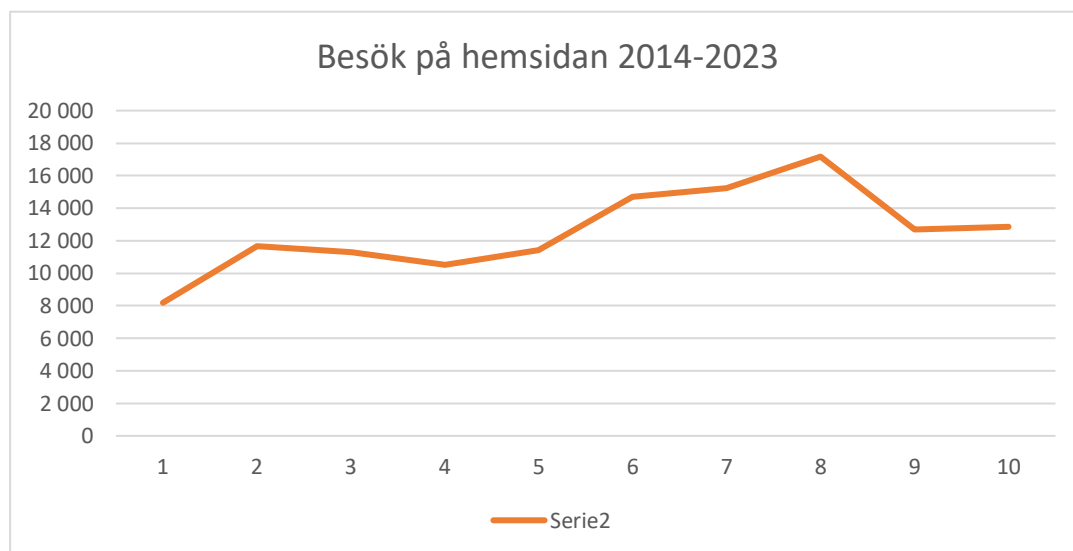
Under året har **styrelsen** haft 6 protokollförda sammanträden; 10 januari, 28 februari, 26 mars (konstituerande), 7 juni, 4 september och 14 november, oftast som en mix mellan fysisk träff och Zoom-uppkoppling.

Årsmötet hölls den 26 mars, på Station Linné. 13 deltagare, varav Börje Ekstam berättade om sina resor till Costa Rica.

Årets program, i år lite mer omfattande än föregående pandemi-år, presenterades i Landborgen som ca 27 februari skickades ut till alla fullbetalande medlemmar. Flertalet aktiviteter presenterades även fortlöpande på kretsens hemsida. Se även nedan.

Den ”bredare” arrangemangskalendern **Natur och Kultur på Öland**, som samlar (nästan) alla arrangemang inom natur och kultur, kom i år äntligen ut igen, efter tre års uppehåll pga Covid-pandemin. Den delades i år inte till hushållen, utan ”bara” (16.000 ex!) utlägg på ett mycket stort antal (> 100) ställen. Ansvarig var även i år Åsa Bodenmalm, stort tack till Åsa!

Hemsidan (<http://oland.naturskyddsforeningen.se>), som hanteras av Stefan Svenaeus och Jan Herrmann, annonserar alla kommande aktiviteter, ibland även referat från dessa, månadskrönikan, olika debattartiklar, skrivelser och remissvar, lite vad som ”är på gång” från länsförbund och riks, samt annat material av relevans och värde för medlemmar och allmänhet. Sammanlagt gjordes detta år 42 inlägg på hemsidan (2022: 39 och sedan starten 376), vilket resulterade i 12 865 besök (2022: 12 677). Under de tio åren sedan starten 2014 har gjorts 125 673 besök, med en i princip ökande trend (från ca 8000 till 15–17 000), men alltså en klar nedgång efter toppåren 2020-21, dvs Covid-åren, då behovet av vägledning till natur kanske var högre. Se figur:

Ett flaggskepp på hemsidan är den mycket uppskattade **månadskrönikan**, som skrivs av en bred krets av personer med engagemang i Ölands natur, under redaktörskap av Börje Ekstam.

Krönikorna handlade året 2023 om allt (några exempel) från kretsloppskläder, biogas och Ölands vattentillgångar till naturpoesi, fjärlar och hur det är att vara bonde i Mittlandet.

De från starten (2014) 118 krönikorna visar ett genomsnitt på 137 besökare per krönika, en tydlig minskning, de föregående två åren var det 215 resp. 236. Populäraste krönikorna sedan starten var de om jordstjärnor (2017), svampplockning (2020), alvarvandring (2017) och sjösänkningar (2018), i fallande popularitet från ca 3 600 till ca 900.

Särskilt **populära sidor** (förutom huvudsidan) att läsa har under 2022 varit jordstjärnor (krönika från 2017) (1 031), svampplockning (krönika från 2020) (896), Smultronställen (719) och Alvaret (523), nästan alla med tydligt ökade antal besök jämfört med året innan, alltså en trend motsatt den som märktes med antal läsare av krönikorna. Sedan starten 2014 har de mest populära sidorna varit ”Smultronställen” (12 695 besök), presentationen av Alvaret på fliken Ölands natur (4 479), en månadskrönika om jordstjärnor (3 578) och svampplockning (2 982).

ÖN:s Facebook-grupp besöktes (# följare) 2023 av 1170 personer, (åter) en liten ökning.

- Följarna är allt fler med högre ålder (10-ålders intervall), en knapp tiondel är 25-34-åringar, medan högsta ålderskategorin 65+ utgör nästan 40 % av alla besökare, en ökning sedan 2022. Ålderssegmentet < 25 år utgör bara knappt 1 procent, Facebook är alltså inte deras sociala medium.
- Två tredjedelar av Facebook-följarna är kvinnor, vilket eventuellt speglar könsfördelningen bland medlemmarna. Denna könsfördelning går igen i alla ålderskategorier.
- Intressant är att den mest besökande gruppen är boende i Kalmar och Mörbylånga (vardera ca 25 %), sedan följer Stockholm, Borgholm och Färjestaden med 12-14 % vardera, övriga orter eller större städer några fåtal % . Stockholmarna speglar högst sannolikt fritidshusnehav. Utländska besökare utgör bara knappt 2 %.
- Därvid stannade utvärderingarna av Facebook-året 2023, pga den sidans allt besvärligare upplägg; omöjligt att få fram populärast/mest delat etc. inlägg, i alla fall för skribenten av denna verksamhetsberättelse (Jan Hn).

Mittlandet-projektet, initierat av Länsstyrelsen /Susanne Forslund/. Dess avsikt är att föra samman alla ”intressenter” i bevarandet av natur och kultur i detta ”unika mosaiklandskap”, men samtidigt kunna tillåta jordbruk m.m. att verka där, tillika utveckla naturturism. Under 2023 har några träffar ute och inne genomförts, varav ÖN (Jan) deltagit i två, 24/4 i Abbantorp och 11/12 i NR Västra Sörby.

Ölands Naturskyddsförening har genom Jan Herrmann deltagit i forskningsprojektet ”**Dialogsamtal om vatten, landskap och klimat**”, genomfört av Maria Tengö m. fl. från Stockholm Resilience Center. Den första träffen var redan i november 2022, sedan 9–10 mars och 30–31 mars 2023. Syftet var att utveckla och studera metoder för att gynna samarbete kring hur man löser Ölands vattenresursproblematik, pga allt oftare torr-år.

Utfodring av vinterfåglar under vintern har i Beijershamn genomförts som vanligt, till minne av Rigmor Bohm. Staffan Arvegård har ansvarat för anskaffande av foder och fyllt på av detsamma, vilket har bekostats av Ölands Ornitologiska Förening.

Programverksamhet

Detta år kunde ett normalt program genomföras, drygt 20 arrangemang:

Vinterfåglar 30 januari. Vid Beijershamns utfodring. 14 deltagare.

Bygga biholkar 25 mars. Vi fick lära oss hur biholkar byggs, och varför, ett arrangemang tills med Kastlösa hembygdsförening. Ca 30 deltagare.

Årsmöte (kretsstämma) 26 mars. Se föregående sida.

Fagning av Rune Jons äng 2 och 16 april, samarrangemang med Torslunda Hembygdsförening. 7 resp. 15 deltagare.

Världsbokens dag 17 april. Andreas Jakobsson förf. till ”Svinnlandet”, berättade om matsvinn och dumpstring, att ta tillvara slängd mat. Samarrangemang med Borgholms bibliotek. 22 deltagare.

Skolträdgården 20 april. Skolskogsträdgårdens betydelse för hälsa och naturen. 35 deltagare.

Mittlandsskogen 7 maj. Vandring för att se vårens blommor och fåglar. 14 deltagare.

Naturfalken 12 maj, på Mittlandsgården. Ca 25 personer passerade/nåddes lite, varav ca 10 gjorde Naturfalken.

Länsstämma 14 maj. Västervik, med liten skogsvandring. Ca 35 deltagare, 5 från ÖN.

Biologiska mångfaldens dag 20 maj. Vi skulle se på fåglar och vattnets småkryp vid Färjestadens dämme, men ingen kom! Vi fortsatte med **Naturfalken** utanför Köpstadens. Ca 80 deltagare passerade/nåddes lite, varav knappt 10 gjorde Naturfalken.

Sångfåglar i Ottenbylund 27 maj kl. Samarr. med naturum Ottenbys Skådarskolan.

Naturafton 5 juni. Vid Gråborg/Borgs by. Kultur- och naturvandringar, folkmusik, Naturfalken, förtäring m.m. Ca 60 deltagare.

Naturfalken i Ottenby 6 juni. Utanför naturum Ottenby. Lekfull tävling i artkunskap, Ca 25 deltagare nåddas, varav ca 10 gjorde Naturfalken.

Bioblitz 17 juni. I Trollskogens-området inventerades växter och djur, ca 60 deltagare, varav kanske hälften var medlemmar.

Vilda blommornas dag 18 juni. 1) Frönäs mar, 14 deltagare. 2) Vickleby alvar, 13 deltagare.

Slättergille i Rune Jons äng 17 juli , samarrangemang med Torslunda Hembygdsförening. Ca 10 deltagare.

Småkryp i sötvatten 27 augusti. Dammen vid Jordtorpsåsen besöktes, 3 deltagare.

Östersjödagen 2 september. Flera aktiviteter, bl. a. Naturfalken. Samarrangemang med de bägge naturummen i Färjestaden hamn. Antalet deltagare rätt oklart, men troligen tresiffrigt med råge.

Fladdermöss och nattens insekter 8 september. Skulle varit vid Skedemosse, men blev tvunget att ställas in.

Håll stranden ren! 16 september. Vid Färjestadens dämme, tyvärr bara 3 deltagare.

Skogens svampar 24 september. Rälla-skogen, Helen Wertwein ledde 6 deltagare.

Solitär-bin 16 oktober. Patrik Waernbaum visar film och berättar engagerat, 22 deltagare.

Naturfalken 2 november, på Trollskogens naturum. Ca 50 deltagare passerade/nåddes lite, varav 15 gjorde Naturfalken.

Skolträdgårdar 27 november, på Ölands folkhögskola. Inspirationskväll av ”gruppen”, samt gästföreläsaren Hanna Jönsson från Höör, ca 25 deltagare. [Denna post tillagd efter stämman.]

Tidningsartiklar o. dyl. (skrivna av och om ÖN)

1/2 Räkna fåglar tillsammans med andra” – Ölandsbladet (Maria Wiell), om vår vinterfågelräkning vid Beijershamn.

16/5 ”Natur och Kultur på Öland samlar evenemang” – artikel skriven AV skribent på Ölandsbladet i densamma tidning, om vår återuppståndna arrangemangskalender.

- 3/6 ”Skötseln av öländska naturreservat försämras” – Debattartikel i Barometern OCH Ölandsbladet, ang. regeringens halverade anslag till skötsel av skyddad natur. Av Jan Herrmann och Börje Ekstam, underskriven av ÖN, ÖOF, ÖBF, FSOE och STF/Öland.
- 28/9 ”Naturvänner säger nej till stort byggprojekt: Oförsvarligt” – Ölandsbladet (Michael Ståhl) om ÖN:s (Jan Hn) skrivelse till kommunen om planerna på Petgårde gårdsby.

Yttranden

Vi har under året avgett samråds- eller remissyttrande/överklagande/kommentarer på följande ärenden, alla finns att läsa på föreningens hemsida:

- 3/2 Synpunkter till Borgholms Miljö- och Byggnadsnämnd, komplettering till vår skrivelse om kommunens ÖP i oktober 2022, tillika framlagda vid möte med två representanter från nämnden.
- 23/5 Samrådsyttrande till Freja Offshore ang. vindkraftparken Cirrus i södra Östersjön.
- 14/6 Samrådsyttrande till Cloudberry Offshore Wind AB ang. vindkraftparken Simpevarp.
- 13/9 Yttrande ang Borgholms kommuns (kommande) handläggning av ett konsortiums planer på Petgårde gårdsby.
- 16/10 Granskningsyttrande ang. Detaljplaneförslag för Stora Rör 2:1 m. fl. (”Rällaskogen”)

Styrelsen vill tacka alla som deltagit i vår strävan att arbeta för en hållbar utveckling och en rik naturmiljö på och utanför Öland.

Öland 19 mars 2024

Ida Hansson

Ida Hansson

Jan Herrmann

Jan Herrmann

Mattias Karlsson

Mattias Karlsson

Anders Leander

Anders Leander

Hanna Nicklasson

Hanna Nicklasson

Stina Nilsson

Stina Nilsson

Kajsa Grebäck

Kajsa Grebäck